

Výskyt kůrovce *Hylastes linearis* (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) v Česku

Tomáš Fiala^{1,2} & Karel Hradil³

¹AOPK ČR, RP Správa CHKO Slavkovský les, Hlavní 504, CZ-353 01 Mariánské Lázně;
e-mail: tomas.fiala@aopk.gov.cz

²Mendelova univerzita v Brně, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Zemědělská 1665/1,
CZ-613 00 Brno

³Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Oddělení terénní inspekce Havlíčkův Brod, Železnická 1057,
CZ-506 01 Jičín

FIALA T. & HRADIL K. 2026: Výskyt kůrovce *Hylastes linearis* (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) v Česku. (The occurrence of the bark beetle *Hylastes linearis* (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) in Czechia). *Západočeské entomologické listy* 17: 42–46, 30-6-2026

Abstract. The distribution of *Hylastes linearis* Erichson, 1836 in Czechia is summarized. The species was recorded from 26 faunistic grid squares in our study. Its occurrence is significantly lower in Moravia than in Bohemia. The distribution area decreases towards the east, confirming *H. linearis* as an Atlantic-Mediterranean species.

Key words: distribution, faunistics, West European species, Mediterranean species

ÚVOD

Kůrovci patří mezi nejvýznamnější škůdce lesního hospodářství (HLÁSNY et al. 2021), ale současně plní i důležitou roli při rozkladu mrtvého dřeva (HJÁLTÉN et al. 2010). Takovými typickými představiteli jsou kůrovci rodu *Hylastes* Erichson, 1836, jejichž larvy se vyvíjejí v odumřelých kořenech jehličnatých stromů i pod kůrou na zemi ležících kmenů a pařezů (*Abies*, *Cedrus*, *Picea*, *Pinus*), zatímco dospělci provádějí úživný žír na kořenech a krčcích mladých stromků a sazenic jehličnanů (PFEFFER 1955). V Česku bylo zjištěno sedm druhů rodu *Hylastes* (PFEFFER 1955, 1989), přičemž *Hylastes linearis* Erichson, 1836 (Obr. 1) se vyskytuje v Česku řídce (FLEISCHER 1927–1930, PFEFFER 1989). Areál jeho rozšíření v Evropě končí na západní Ukrajině (NIKULINA et al. 2015) a dále v evropské části Ruska se už nevyskytuje (MANDELSHTAM & PETROV 2019). Zcela chybí ve Skandinávii, naopak je rozšířen v severní Africe, na Kanárských ostrovech, Madeiře a Blízkém Východu (ALONSO-ZARAZAGA et al. 2023). Zároveň je invazním druhem v Jihoafrické republice (SCHEDL 1957) a Jižní Americe (KIRKENDALL 2018). Jeho živnými dřevinami jsou různé druhy borovic (*Pinus* spp.) (PFEFFER 1989). Tento příspěvek shrnuje údaje k výskytu tohoto kůrovce v Česku.

Obr. 1. *Hylastes linearis* z lokality Smolotely. Foto: Jiří Lahoda.

Fig. 1. *Hylastes linearis* from the locality Smolotely. Photo: Jiří Lahoda.

METODIKA A MATERIÁL

Faunistické údaje byly získány vlastními sběry, excerpací literatury a nám dostupných muzejních a soukromých sbírek. Lokality nálezů jsou řazeny vzestupně dle čísel faunistických čtverců, která byla vypočtena pomocí nástroje dostupného na webu BioLib (BioLIB 2026).

Použité zkratky: MZM – Moravské zemské muzeum, Brno, NPR – národní přírodní rezervace, PP – přírodní památka, PR – přírodní rezervace, SCHKO – Správa CHKO Slavkovský les, Mariánské Lázně, coll. – sbírka, det. – určitel, ex. – exemplář/-e, lgt. – sbíral.

VÝSLEDKY

Bohemia: „okolí Prahy“, bez uvedení lokality a data (PFEFFER 1955); Hřensko (5151), Mezní Louka, bez uvedení data (LOKAJ 1868); dtto, Mezná, 2023 (AOPK ČR 2026); Telnice (5249), Adolfovo, bez uvedení data (PFEFFER 1955); Zákupy (5353), bez uvedení data (PFEFFER 1932); Černovice (5546), PP Černovice, 26.III.2025 (AOPK ČR 2026); Tukleky (5547), Výří skály, 14.IX.2019, 1 ex., V. Benedikt lgt., S. Benedikt det. et coll.; Klíčany (5752), bez uvedení data (PFEFFER 1955); Křinec (5756), bez uvedení data (PFEFFER 1955); Kladno (5850), 16.VII.1954, 1 ex., O. Voříšek lgt., V. Týr det. et coll.; Káraný (5854), 9.IV.1911, 1 ex., J. Svoboda lgt., V. Týr det. et coll.; Čeperka (5860), 17.V.1937 (ROUBAL 1950); Blatno (58-5946), areál pily, 2.V.2013, 1 ex., V. Týr lgt., det. et coll.; Žihle (5946), 3.VI.2012 (TÝR 2021); Sýkořice (5949), 19.V.2019 (JANUŠ et al. 2020); Dobřichovice (6051), 14.–20.VII.2025, 1 ex., sací past, K. Hradil lgt. et coll., T. Fiala det.; Vrané nad Vltavou (6052), PR Zvolská Homole, bez uvedení data (ROUBAL 1955); Smolotely (6350), 17.VI.2025, 1 ex., V. Pešička lgt., T. Fiala det., coll. SCHKO; Chrást u Záhořan (6451), 7.VI.2025, 1 ex., V. Pešička lgt., T. Fiala det., coll. SCHKO; dtto, 17.VI.2025, 1 ex., V. Pešička lgt., T. Fiala det., coll. SCHKO; Jickovice (6551), 2020 (AOPK ČR 2026); Písek (6650), bez uvedení data (PFEFFER 1955); Čepice (6747), vrch Chanovec, 13.VI.2020 (BENEDIKT et al. 2021); Protivín (6751), bez uvedení data (PFEFFER 1955); Libějovice (6851), bez uvedení data (PFEFFER 1955); Vyšný (7151), NPR Vyšenské kopce, 9.V.2022, 7 ex., smykem, F. Houška lgt., D. Čudan det., coll. F. Houška et D. Čudan; Vyšný (7151), PP Výří vrch, 28.VI.2023, 1 ex., smykem, F. Houška lgt., det. et coll.; Zvonkova (7249), vrchol Smrčina, 2019 (ZAPLETAL 2022); Větřní (7251), Němče, bez uvedení data (PFEFFER 1955); Nové Hradky (7254), bez uvedení data (PFEFFER 1965); Leopoldov (7353), 2021 (AOPK ČR 2026); Žofín (7354), 2021 (AOPK ČR 2026).

Moravia: „Beskydy“, bez uvedení lokality a data

(PFEFFER 1932); „Břeclavsko“, bez uvedení lokality a data (PFEFFER 1932); „Moravia“, bez uvedení lokality a data, 4 ex., coll. MZM; „Moravia bor.“, bez uvedení lokality a data, 1 ex., coll. MZM; Olomouc (6369), bez uvedení data (PFEFFER 1965); Říkonín (6663), 2024 (AOPK ČR 2026); Brno (6765), Královo Pole, bez data, 1 ex., E. David lgt., coll. MZM; Brno (6766), Hády, bez data, 1 ex., J. L. Stehlík lgt., coll. MZM; Soběšice (6765), 7.VII.2013, 1 ex.; dtto, 27.V.2016, 1 ex.; dtto, 1.VI.2016, 2 ex., vše lepová past, J. Foit lgt., det. et coll.; Mohelno (6863), 26.V.1998, 1 ex., J. Vávra lgt. et coll., M. Knížek det.; Brno (6865), bez uvedení data (REITTER 1870); dtto, 2019 (NARDI et al. 2026); Uherský Brod (6971), bez uvedení data (PFEFFER 1932); Vranov nad Dyjí (7160), Braitava, 29.V.2004, 1 ex., R. Stejskal lgt. et coll., J. Procházka det.; Hnanice (7161), 2016 (KOPR 2019); dtto, Havranické vřesoviště, 25.V.2019, 1 ex., R. Stejskal lgt., J. Procházka det., coll. MZM; Popice (7162), 2016 (KOPR 2019); Sedlešovice (7162), Kraví hora, 21.V.1997, 2 ex., R. Stejskal lgt. et coll., J. Procházka det.; Znojmo (7162), 27.V.2019, 1 ex., R. Stejskal lgt. et coll., J. Procházka det.; dtto, 20.V.2020, 1 ex., R. Stejskal lgt. et coll., J. Procházka det.; Hodonice (7163), 26.IV.–22.V.2019, 1 ex., nárazová past, J. Foit lgt., det. et coll.; Oleksovice (7163), 24.VI.2020, 1 ex., J. Vávra lgt. et coll., J. Procházka det.; Mikulov (7165), PR Svatý Kopeček, 2.V.2014, 1 ex., D. Čudan lgt., det. et coll.; dtto, 18.V.2018, 1 ex., J. Vávra lgt. et coll., J. Procházka det.; dtto, 2.VI.2021, 1 ex., smykem, E. Ezer lgt. et coll., J. Procházka det.; Velká nad Veličkou (7171), NPR Zahrady pod Hájem, 23.V.2020, 2 ex., nárazová past, J. Schlaghamerský et Z. Račanský lgt., J. Procházka det., coll. MZM; Lanžhot (7367), Doubravka, VI.2025 (AOPK ČR 2026).

DISKUZE A ZÁVĚR

Kůrovec *Hylastes linearis* byl zjištěn celkem ve 42 faunistických čtvercích, přičemž recentní výskyt byl zaznamenán pouze ve 28 čtvercích (Obr. 2). Druh směrem na východ ubývá, na Moravě byl zjištěn pouze ve 14 čtvercích a čtyřech široce pojatých oblastech. Rovněž dále na Slovensku je jeho výskyt málo početný (FRANC & HEMALA 2025). To souvisí pravděpodobně s tím, že patří k západoevropským druhům, podobně jako kůrovec *Phloeotribus rhododactylus* (Marshall, 1802) (FIALA & HOLUŠA 2020). Výskyt v Česku a Evropě dokládá šíření od západu a doznívání směrem na východ (viz KANIA & KRÓLIK 2003, OLENICI et al. 2014, NIKULINA et al. 2015). *Hylastes linearis* je v odborné literatuře zmiňován jako zástupce atlantsko-mediteránní nebo evropsko-mediteránní fauny kůrovců (BALACHOWSKY 1949, PFEFFER 1955, 1989, BURAKOWSKI et al. 1992, GATTI 2011).

Jeho šíření po Evropě probíhalo v postglaciální době, kdy se klima oteplovalo a začala se šířit borovice lesní (*Pinus sylvestris*) (COOPE & ELIAS 2000). To vše podporuje předpoklad, že se jedná o teplomilný druh, za nějž ho považuje i ROUBAL (1950).

Většina výskytů v Čechách a všechny moravské nálezy (vyjma široce pojaté oblasti Beskydy (PFEFFER 1932)) jsou soustředěny především do nížin a údolí řek. Z Čech jsou známy nálezy ze Šumavy na vrcholu Smrčina (asi 1300 m n. m.) nebo v Novohradských horách ve výšce asi 800 m n. m. Protože však na Šumavě na Smrčině byl druh odchycen do nárazových lapačů, může se jednat o migrující brouky, poněvadž rod *Hylastes* patří mezi dobré letce (NILSEN 1984, CHASE et al. 2017). Ve stejné nadmořské výšce byl odchytáván do vnazených lapačů i v Bulharsku (DOYCHEV et al. 2012).

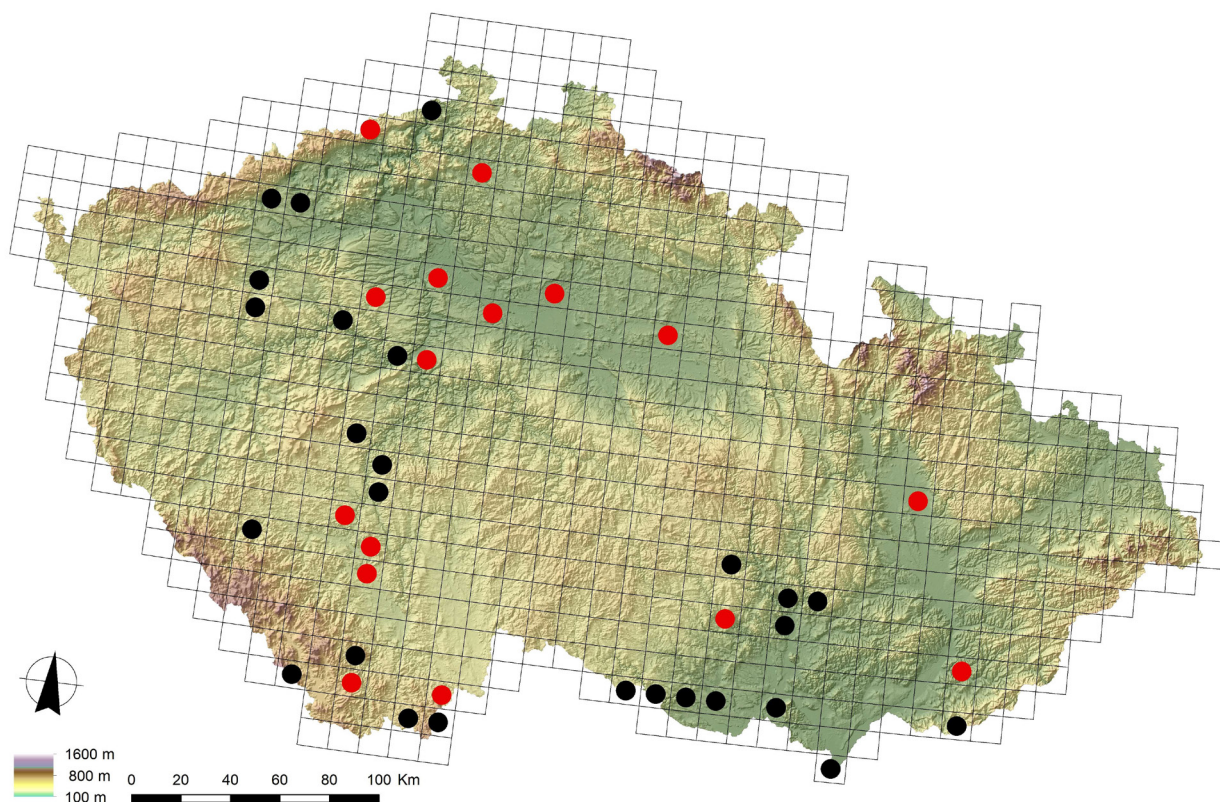
PODĚKOVÁNÍ

Autoři děkují Stanislavu Benediktovi (Plzeň), Dušanu Čudanovi (Chlum), Eduardu Ezerovi (Zlín), Jiřímu Foitovi (Brno), Františku Houškovi (České Budějovice), Robertu Stejskalovi (Znojmo), Václavu Týrovi (Žihle) a Jiřímu Vávrovi (Ostrava) za poskytnutí údajů z jejich soukromých sbírek, Jiřímu Procházkovi (Moravské zemské muzeum, Brno) za po-

skytnutí sběrů z MZM. Dále děkujeme Jakubu Nebesáři (Mariánské Lázně) za vytvoření síťové mapy a Jiřímu Lahodovi (Chrastavice) za fotografii jedince *H. linearis*.

LITERATURA

- ALONSO-ZARAZAGA M. A., BARRIOS H., BOROVEC R., BOUCHARD P., CALDARA R., COLONNELLI E., GÜLTEKIN L., HLAVÁČ P., KOROTYAEV B., LYAL C. H. C., MACHADO A., MEREGALLI M., PIEROTTI H., REN L., SÁNCHEZ-RUIZ M., SFORZI A., SILFVERBERG H., SKUHROVEC J., VELÁZQUEZ DE CASTRO A. J. & YUNAKOV N. N. 2023: Cooperative catalogue of palaearctic Coleoptera Curculionoidea. 2nd Edition. *Monografías Electrónicas S.E.A.* **14**: 1–780.
- AOPK ČR 2026: Nálezová databáze ochrany přírody. [Nature conservation findings database]. Online: <https://portal.nature.cz/nd/find.php> (navštíveno 5.1.2026).
- BALACHOWSKY A. 1949: *Faune de France 50, Coléoptères Scolytides*. Librairie de la Faculte des Sciences, Paris, 320 pp.
- BENEDIKT S., DONGRES V., DVOŘÁK L., FIALA T., OUDA M., SIEBER A. & TÝR V. 2021: Zajímavé nálezy hmyzu na území západních Čech – 1. Coleoptera (2018–2020). (Interesting findings of insects in western Bohemia – 1. Coleoptera (2018–2020)). *Západočeské entomologické listy* **12**: 84–99. Online: <https://www.entolisty.cz>.
- BIOLIB 2026: Nástroj pro výpočet mapovacích čtverců me-

Obr. 2. Síťová mapa Česka se známým výskytem kůrovce *Hylastes linearis*. Červené body – nálezy do roku 2000 včetně; černé body – nálezy od roku 2001.

Fig. 2. Grid map of Czechia, with the known occurrence of the bark beetle *Hylastes linearis*. Red dots – findings up to and including the year 2000; black dots – findings since the year 2001.

- todou KFME. [A tool for calculating mapping squares by the KFME method]. Online: <https://www.biolib.cz/cz/toolKFME> (navštíveno 27.5.2026).
- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M. & STEFAŃSKA J. 1992: *Katalog fauny Polski. XXIII (18). Chrząszcze Coleoptera. Ryjkowcowate prócz ryjkowców – Curculionoidea prócz Curculionidae*. [Catalogus faunae Poloniae. XXIII (18). Beetles Coleoptera. Curculionoidea except Curculionidae]. Polska Akademia Nauk, Warszawa, 300 pp.
- COOPE G. R. & ELIAS S. A. 2000: The environment of Upper Palaeolithic (Magdalenian and Azilian) hunters at Hauterive-Champréveyres, Neuchâtel, Switzerland, interpreted from coleopteran remains. *Journal of Quaternary Science* **15**: 157–175.
- DOYCHEV D., OVCHAROV D. & GOLEV M. 2012: *Hylastes linearis* Erichson (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) – first report in Bulgaria. *Silva Balcanica* **13**: 70–76.
- FIALA T. & HOLUŠA J. 2020: The bark beetle *Phloeotribus rhododactylus* (Coleoptera: Curculionidae) has a stable range in Europe. *Insects* **11**: 856.
- FLEISCHER A. 1927–1930: *Přehled brouků fauny Československé republiky*. [Overview of beetles of the fauna of the Czechoslovak Republic]. Moravské zemské muzeum, Brno, 483 pp.
- FRANC V. & HEMALA V. 2025: Beetles (Coleoptera) of the Panský Diel Massif (Starohorské vrchy Mts, Slovakia): addendum. *Entomofauna carpathica* **37**: 46–78.
- GATTI E. 2011: I Coleotteri Scolitidi e Platypodidi della Sardegna (Coleoptera: Scolytidae, Platypodidae). (Scolytid and Platypodid beetles of Sardinia (Coleoptera: Scolytidae, Platypodidae)). *Conservazione Habitat Invertebrati* **5**: 609–639.
- HJÄLTÉN J., STENBACKA F. & ANDERSSON J. 2010: Saproxylic beetle assemblages on low stumps, high stumps and logs: Implications for environmental effects of stump harvesting. *Forest Ecology and Management* **260**: 1149–1155.
- HLÁSNÝ T., ZIMOVÁ S., MERGANIČOVÁ K., ŠTĚPÁNEK P., MODLINGER R. & TURČÁNI M. 2021: Devastating outbreak of bark beetles in the Czech Republic: Drivers, impacts, and management implications. *Forest Ecology and Management* **490**: 119075.
- CHASE K. D., KELLY D., LIEBHOLD A. M., BADER M. K.-F. & BROCKERHOFF E. G. 2017: Long-distance dispersal of non-native pine bark beetles from host resources. *Ecological Entomology* **42**: 173–183.
- JANUŠ J., MORAVEC P., RÉBL K. & ZÝKA M. 2020: Brouci (Coleoptera) Chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Křivoklátsko (3) – výsledky faunistického průzkumu a inventarizace v letech 2018–2019. (Beetles (Coleoptera) of Křivoklátsko Protected Landscape Area and the Biosphere Reserve (3) – Results of a faunistic survey and inventory in the years 2018 and 2019). *Elateridarium* **14**: 214–314.
- KANIA J. & KRÓLIK R. 2003: Nowe stanowiska *Hylastes linearis* Erichson, 1836 i *Trypophloeus rybinskii* (Reitter, 1895) w Polsce (Coleoptera, Scolytidae). (New records of *Hylastes linearis* Erichson, 1836 and *Trypophloeus rybinskii* (Reitter, 1895) from Poland (Coleoptera, Scolytidae)). *Acta Entomologica Silesiana* **9–10**: 86.
- KIRKENDALL L. R. 2018: Invasive bark beetles (Coleoptera, Curculionidae, Scolytinae) in Chile and Argentina, including two species new for South America, and the correct identity of the *Orthotomicus* species in Chile and Argentina. *Diversity* **10**: 40.
- KOPR D. 2019: *Vliv obnovy výmladkového hospodářství ve dvou lesních porostech v NP Podyjí na vybrané čeledi saproxylických brouků*. (The effect of coppice restoration in two forest stands in the Podyjí National Park on selected families of saproxylic beetles). Master thesis, 64 pp. [Deposited in: Masarykova univerzita, Brno].
- LOKAJ E. 1868: Verzeichniss der Käfer Böhmens. *Archiv für naturwissenschaftliche Landesdurchforschung von Böhmen* **1**: 1–77.
- MANDELSHTAM M. Y. & PETROV A. V. 2019: A key to species of the tribe Hylastini LeConte, 1876 (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae) from Russia and adjacent countries. *Russian Entomological Journal* **28**: 389–399.
- NARDI D., RASSATI D., BATTISTI A., BRANCO M., COURTIN C., FACCOLI M., FEDDERN N., FRANCESE J. A., FRANZEN E., GARCIA A., GIANNONE F., GOSSNER M. M., JONSELL M., KOSTANOWITZ C., MARCHIORO M., MARTINEK P., RAY A. M., ROQUES A., SWEENEY J., ROOYEN K. V., WEBSTER V. & MARINI L. 2026: Integrating landscape ecology into generic surveillance plans for bark- and wood-boring beetles. *Ecological Applications* **36**: e70194.
- NIKULINA T., MANDELSHTAM M., PETROV A., NAZARENKO V. & YUNAKOV N. 2015: A survey of the weevils of Ukraine. Bark nad ambrosia beetles (Coleoptera: Curculionidae: Platypodinae and Scolytinae). *Zootaxa* **3912**: 001–061.
- NILSSEN A. C. 1984: Long-range aerial dispersal of bark beetles and bark weevils (Coleoptera, Scolytidae and Curculionidae) in northern Finland. *Annales Entomologici Fennici* **50**: 37–42.
- OLENICI N., KNÍŽEK M., OLENICI V., DUDUMAN M.-L. & BIRIŞ I.-A. 2014: First report of three scolytid beetles (Coleoptera: Curculionidae, Scolytinae) in Romania. *Annals of Forest Research* **57**: 87–95.
- PFEFFER A. 1932: *Seznam brouků republiky Československé. 2. Ipidae. Kůrovci*. (Catalogus Coleopterorum Českosloveniae. 2. Ipidae). Československá společnost entomologická, Praha, 32 pp.
- PFEFFER A. 1955: *Fauna ČSR. Svazek 6. Kůrovci – Scolytoidea (Řád: Brouci – Coleoptera)*. [Fauna of ČSR. Volume 6. Bark beetles – Scolytoidea (Order: Beetles – Coleoptera)]. Československá akademie věd, Praha, 324 pp.
- PFEFFER A. 1965: *Kůrovci (Scolytoidea) – Fauna ČSR 6 – Dodatek*. (Supplément à la Faune ČSR 6 (Scolytoidea)). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **62**: 61–66.
- PFEFFER A. 1989: *Kůrovcovití Scolytidae a jádrohlodovití Platypodidae*. [Bark beetles Scolytidae and pinhole borers Platypodidae]. Academia, Praha, 137 pp.
- REITTER E. 1870: Uebersicht der Käfer-Fauna von Mähren und Schlesien. *Verhandlungen des Naturforschenden Vereins in Brünn* **8(2) (1869)**: i–vii + 1–195.

- ROUBAL J. 1950: Nový kůrovec pro ČSR, *Pityophthorus carniolicus* Wichm. a ostatní pinikolní Ipidi v českém Polabí. (*Pityophthorus carniolicus* Wichm. in Bohemia). *Entomologické listy* **13**: 166–167.
- ROUBAL J. 1955: *Entomologické podklady pro Michalovy návrhy v Povltaví*. [*Entomological supports for Michal's proposals in the Vltava River Basin*]. Unpublished manuscript, 7 pp. [Deposited in: Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha].
- SCHEDL K. E. 1957: Bark- and timber-beetles from South Africa. *Annals and Magazine of Natural History* **12**: 149–159.
- TÝR V. 2021: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 14. část. Nemonychidae, Anthribidae, Attelabidae, Brentidae, Curculionidae (Platypodinae, Scolytinae). (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 14. Nemonychidae, Anthribidae, Attelabidae, Brentidae, Curculionidae (Platypodinae, Scolytinae)). *Západočeské entomologické listy* **12**: 1–15. Online: <https://www.entolisty.cz>.
- ZAPLETAL J. 2022: *Druhové spektrum kůrovcovitých (Coleoptera: Scolytinae) v horské smrčíně postižené polomy*. (*Bark beetles (Coleoptera: Scolytinae) in the mountain spruce forest affected by strong wind*). Bachelor thesis, 59 pp. [Deposited in: Česká zemědělská univerzita, Praha].

Obdrženo do redakce: 20.4.2026

Přijato po recenzích: 11.5.2026